

La participació de l'alumnat en un entorn virtual a través del fòrum i de la pàgina web.

Una experiència al Grau de Psicologia de la UdG

Sidera Caballero, Francesc

Universitat de Girona

Departament de Psicologia. Facultat d'Educació i Psicologia

Plaça Sant Domènec 9, 17004, Girona, Espanya

francesc.sidera@udg.edu

1. RESUM:

En aquest treball es presenta l'experiència en format virtual a l'assignatura optativa anomenada "Alumnes amb trastorn del desenvolupament: intervenció psicoeducativa", del grau de Psicologia de la Universitat de Girona. S'intentà dinamitzar l'assignatura a través d'un fòrum i d'una pàgina web, que serviren tant com un espai de discussió dels continguts de l'assignatura, com un espai de co-creació de continguts i d'aprenentatge dels companys.

2. ABSTRACT:

This paper presents the experience in a virtual format of an optional subject called "Students with developmental disorder: psychoeducational intervention", from the degree of Psychology at the University of Girona. An attempt was made to make the subject stimulating by using a forum and a website, which served both as a way to discuss the contents of the subject and as a space for co-creating contents and for learning from the classmates.

3. PARAULES CLAU: 4-6

Fòrum; Pàgina web; psicologia; virtual.

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

4. KEYWORDS: 4-6

Forum; Web page; psychology; virtual.

5. DESENVOLUPAMENT:

En el curs 2020-2021 el sistema universitari del nostre país s'ha hagut d'adaptar a la situació de pandèmia per la COVID-19 a través de plantejaments semi-presencials o virtuals. Al grau de psicologia de la Universitat de Girona es va optar per un format totalment virtual per a la majoria d'assignatures optatives. En aquest treball es presenta l'adaptació realitzada a l'assignatura optativa anomenada "Alumnes amb trastorn del desenvolupament: intervenció psicoeducativa". L'objectiu de l'assignatura és que l'alumnat aprengui coneixement, estratègies i eines que li permetin dissenyar i aplicar intervencions educatives inclusives dirigides a millorar l'escolarització de l'alumnat amb trastorns del desenvolupament (trastorns del llenguatge, autisme, discapacitat intel·lectual, altes capacitats, dèficit auditiu, dèficit visual i trastorns motors), incidint especialment en el rol del psicòleg.

Aquesta assignatura, de 3 crèdits, s'ha realitzat en el primer semestre del curs 2020-2021 en llengua anglesa, amb alumnat de 3r i 4rt curs. En els cursos anteriors el plantejament de l'assignatura consistia en classes presencials participatives i una avaluació amb un examen i un treball. Al saber que en el curs 2020-2021 l'assignatura es realitzaria de manera virtual, es va voler canviar el plantejament per facilitar el seguiment de l'assignatura i que aquesta permetés una major participació en un entorn virtual.

En aquest nou plantejament es va optar per un sistema d'avaluació en el qual la participació de l'alumnat tingués un pes molt important, i que també donés valor al fet que l'alumnat treballés setmanalment al llarg de tot el semestre, per així afavorir que s'impliqués a l'assignatura des del començament. Així doncs, es plantejà un sistema d'avaluació amb 3 activitats:

- a) Participació a les classes virtuals i al fòrum de l'assignatura (35 % de la nota);
- b) Participació a la pàgina web-blog de l'assignatura (35 %);
- c) Examen virtual (30 %).

La nota final s'obtenia a partir de la suma ponderada de les 3 activitats, sense necessitat d'aprovar les activitats separatament.

Participació a les classes virtuals i al fòrum de l'assignatura

Es creà un fòrum al Moodle on gairebé de forma setmanal s'obria un tema (es crearen un total de 10 temes en 10 setmanes diferents) i es convidà a l'alumnat a debatre partir d'una pregunta sobre el tema que s'havia treballat a classe i/o a partir d'una lectura (i de preguntes associades a aquesta lectura). Així doncs, s'entengué el fòrum com una eina d'intercanvi i construcció conjunta de coneixement (Palacios et al., 2010), que pogués ser

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

un lloc de discussió i debat sobre les classes, les lectures, i les experiències personals.

Els temes tractats al fòrum, així com les preguntes i lectures associades a cada tema, es troben a la Taula 1.

Taula 1. Temes i activitats realitzats al fòrum.

Tema	Activitats
1. Atenció a la diversitat	Debat: <i>Com s'atén a la diversitat a l'educació infantil, primària i secundària?</i> Participar amb qüestions, preguntes o activitats sobre la lectura de Ferrer-Esteban (2019)
2. Rol del psicòleg educatiu	Debat: Quins rols té el psicòleg educatiu en el teu país? De quina manera els psicòlegs poden ajudar a les escoles i instituts en la situació actual de pandèmia? Participar a través d'informació de pàgines del Departament d'Educació (o d'altres), a través de les experiències personals, o través de la lectura de Farrel (2009)
3. Recursos i serveis d'atenció a la diversitat	Debat: Quin paper té el psicòleg en relació amb els diferents recursos i serveis d'atenció a la diversitat? Comentar una lectura sobre els recursos i serveis d'atenció a la diversitat basada en Bautista, Castejón i Espasa (2012)
4. Trastorns del llenguatge	Debat: De quina manera el psicòleg educatiu pot ajudar a l'escolarització dels estudiants amb trastorns del llenguatge? Fer o respondre preguntes relacionades amb la lectura "Trastorns del llenguatge i de la parla" (Sidera, 2020) Estudiar amb més profunditat els trastorns tractats a la lectura i explicar-ho als companys Buscar i analitzar diferents tipus d'intervencions educatives dirigides als estudiants amb dificultats lingüístiques
5. SAAC	Debat: De quina manera els Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC) poden ser utilitzats en la intervenció educativa amb els infants amb trastorns del desenvolupament? Fer o respondre preguntes relacionades amb la lectura de Simion (2014) Llegir, comentar o discutir diferents tipus d'intervencions SAAC dirigides a infants amb diferents tipus de trastorns Comentar quin paper té el psicòleg en la implementació dels SAAC

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

6. Autisme	Debat: Quines intervencions educatives són efectives per millorar el rendiment acadèmic i les relacions socials dels infants i adolescents amb autisme?

Escriure un comentari o fer preguntes sobre la lectura de Leach i Duffy (2009) |
7. Discapacitat intel·lectual	Debat: De quina manera el psicòleg educatiu pot ajudar a millorar el rendiment acadèmic i la socialització dels infants i adolescents amb discapacitat intel·lectual?
8. Altes capacitats	Debat: De quina manera el psicòleg educatiu pot ajudar a millorar el rendiment acadèmic i la socialització dels estudiants amb altes capacitats?
9. Dèficit auditiu	Debat: Quin tipus d'intervencions pot dur a terme el psicòleg per tal reduir les dificultats acadèmiques i socials que poden tenir els infants amb dèficit auditiu en el sistema educatiu?
10. Dèficit visual	Debat: Quines dificultats tenen a l'escola els infants amb dèficit visual? Quins tipus d'intervencions poden dur a terme els psicòlegs educatius per millorar les habilitats de socialització i acadèmiques dels infants amb dèficit visual?

Des de l'inici de l'assignatura es posà a disposició de l'alumnat una rúbrica (veure Annex 1) on s'explicaven els aspectes que s'avaluarien d'aquesta activitat, que eren els següents:

1. Assistència i freqüència de la participació a les classes virtuals o al fòrum.
2. Qualitat de la participació.
3. Comunicació.
4. Realitzar els deures (lectures i exercicis vinculats a aquestes).

L'alumnat tingué una participació activa al fòrum al llarg de l'assignatura. La mitjana de participacions al llarg de l'assignatura fou de 8 escrits (rang: 2-13), i una mitjana total (sumant tots els escrits) de 2098 paraules cadascú. Les seves contribucions inclogueren: a) resums, preguntes i comentaris de lectures buscades per ells o de les lectures de classe; b) enllaços i comentaris a vídeos; c) enllaços i comentaris a pàgines web relacionades amb l'assignatura; d) reflexions sobre el tema de setmana o sobre experiències personals relacionades amb aquest; e) comentaris i reflexions sobre les opinions expressades pels companys; etc.

El professor tingué un paper actiu setmanal al fòrum (amb un total de 96 participacions),

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

responent a l'alumnat, formulant preguntes o aclariments, animant a fer lectures, felicitant a l'alumnat, o donant-los idees per desenvolupar més extensament a la pàgina web de l'assignatura les seves contribucions al fòrum. A més, el professor recollia setmanalment les idees més interessants del fòrum i les recuperava a les classes virtuals, per comentar-les o posar-les a debat. En aquestes classes virtuals també es feien preguntes sobre les lectures que es discutien la següent setmana. A més, se'ls animava a que es preparassin activitats per dur a terme amb els seus companys/es la següent setmana (ex. plantejar un debat, comentar un vídeo, explicar un cas o experiència personal), i alguns ho feren.

Per tal d'avaluar la participació al fòrum i a les classes presencials, al final de l'assignatura es van organitzar videotrucades individuals entre el professor i l'estudiant on s'arribava a un acord, a partir de la rúbrica, sobre la nota de l'estudiant a l'activitat de participació a les classes virtuals i al fòrum.

Participació a la pàgina web de l'assignatura

A l'inici de curs es va crear una pàgina web-blog en la qual els estudiants havien d'anar escrivint al llarg del semestre. En el següent enllaç (<https://u4000456.wixsite.com/website>) es pot veure el producte final amb les contribucions dels estudiants que donaren consentiment explícit per fer públics els seus escrits (veure la secció "blog"). Algunes experiències prèvies mostren que la utilització d'eines virtuals com els blogs educatius pot tenir un impacte favorable en la motivació i aprenentatge de l'alumnat (Delgado i Medina, 2017), ja que permeten la participació activa, l'intercanvi col·laboratiu i la construcció de coneixement a partir del diàleg i la reflexió (Sánchez-San et al., 2019). L'objectiu era crear una pàgina web que una vegada acabés l'assignatura quedés oberta al públic, per tal que fos una eina de recursos en la intervenció psicoeducativa amb infants amb trastorn del desenvolupament. Així, es donava un sentit afegit a la feina de l'alumnat.

El blog d'aquesta pàgina web estava organitzada amb els temes de l'assignatura, i l'estudiantat hi podia contribuir tantes vegades com volgués, i podia fer-ho individualment o en grups.

S'esperava que l'alumnat escrivís posts sobretot a partir d'articles de revistes científiques i de llibres, però també d'altres materials com ara: vídeos, pàgines web o Blogs d'associacions o organismes oficials, materials d'intervenció, així com reflexions sobre lectures, sobre conceptes de classe o sobre les entrades dels altres companys.

Així doncs, era un projecte de grup però que s'avaluava de forma individual per part del professor a partir d'una rúbrica (veure Annex 2) que avaluava un informe final que havia de lliurar l'alumnat, al final del semestre, sobre la seva feina a la pàgina web. Es penjà

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

una guia per a l'alumnat sobre el treball a la pàgina web de l'assignatura i sobre el format de l'informe final, en el qual l'alumnat havia de descriure:

- La feina realitzada per organitzar la pàgina web.
- Les entrades fetes al blog (i adjuntar-les).
- Les contribucions individuals en els posts grupals.
- Els aprenentatges realitzats a través dels posts dels companys a la pàgina.

A més, s'animà a l'alumnat a què en el seu informe final hi incloguessin una auto-avaluació del mateix a partir de la rúbrica (Annex 2).

La mitjana de contribucions (o posts) dels estudiants al blog de la pàgina web de l'assignatura fou de 5.6 (rang: 1-12). La majoria de contribucions consistiren en explicar i comentar articles d'investigació o capítols de llibre, però algunes també explicaren i comentaren programes educatius, vídeos, entre d'altres. Les contribucions foren sobretot individuals, però realitzaren algunes contribucions en parelles o grups de tres persones.

El paper del professor al llarg del semestre fou d'animar a l'alumnat a escriure al blog (al principi els costava) i a llegir setmanalment el seu contingut, comentant després breument els seus continguts més rellevants a la classe virtual.

Examen virtual

La darrera activitat d'avaluació de consistí en un examen tipus test de 20 preguntes a través del Moodle.

Avaluació de l'experiència

Cursaren l'assignatura un total de 26 estudiants. Una vegada tancades les actes s'enviaren als estudiants dos qüestionaris per correu electrònic. Un qüestionari serví per demanar-los consentiment per tenir en obert els continguts de la pàgina web que ells havien creat, i un altre qüestionari serví per avaluar l'assignatura. Un total d'11 estudiants donaren el consentiment al primer qüestionari, i 14 estudiants respongueren el qüestionari d'avaluació de l'assignatura. En aquest darrer qüestionari se'ls demanà que responguessin en una escala Likert de 1 a 5 (on 1 = Totalment en desacord; 2 = En desacord; 3 = Ni d'acord ni en desacord; 4 = D'acord; 5 = Totalment d'acord) a una sèrie d'ítems sobre la seva satisfacció i motivació amb l'assignatura (veure Taula 2).

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Taula 2. Avaluació de l'assignatura per part de l'alumnat.

Ítem	Puntuació Mitjana
Estic satisfet/a amb el sistema d'avaluació utilitzat (percentatges de cada activitat, rúbriques d'avaluació de participació, tutoria individual d'avaluació, rúbrica de la pàgina web, examen...)	4.29
Estic satisfet/a amb els aprenentatges que he realitzat a l'assignatura	4.21
La informació i suport donats pel professor m'han permès seguir adequadament l'assignatura	4.07
La pàgina web m'ha ajudat a motivar-me per aprendre continguts de l'assignatura.	3.86
A nivell global, estic satisfet/a amb l'assignatura.	3.86
El fòrum m'ha ajudat a motivar-me per aprendre continguts de l'assignatura.	3.43
Estic satisfet/a amb la metodologia de l'assignatura (participació al fòrum i a la pàgina web)	3.15
El plantejament de l'assignatura m'ha permès tenir relacions amb els companys de classe i sentir-me part d'un grup	2.71

Per altra banda, es realitzaren dues **preguntes obertes** sobre quins eren al seu parer els **punts forts** i **punts febles** de l'assignatura, el resum dels quals es mostra a la Taula 3.

Taula 3. Punts forts i punts febles de l'assignatura d'acord amb l'alumnat.

Punts forts	Punts febles
La motivació per escollir els temes sobre els quals escriure al fòrum i a la pàgina web	La gran càrrega de treball
L'oportunitat de compartir continguts amb els companys	El fet d'haver d'escriure setmanalment al fòrum i al a web
La negociació de la nota de participació	La falta de participació en les classes virtuals
El fet que el professor recollís les idees del fòrum i de la pàgina web i les relacionés a classe amb els continguts de l'assignatura	La incertesa del nivell en què un es troba fins el final de l'assignatura.

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Pel que fa a les notes finals de l'alumnat, van ser les següents: 1 matrícula d'honor, 1 excel·lent, 12 notables, 9 aprovats i 3 suspensos.

Reflexió final

Així doncs, alguns aspectes a millorar sobre el plantejament realitzat en aquesta assignatura són els següents:

- a) Caldria no demanar feina al fòrum i a la web de manera simultània, sinó alternar-la.
- b) És necessari trobar altres maneres de fer participar a l'alumnat a les classes virtuals. En aquest sentit, el fet que l'assignatura fos en anglès no hi va ajudar, ja que bona part de l'alumnat no el dominava gaire a nivell expressiu.
- d) Tot i que s'ha argumentat que la participació en un fòrum asíncron pot crear un sentit de pertinença a una classe en un entorn virtual (Marcelo i Perera, 2007), en el present treball hem pogut observar que malgrat haver-hi una alta participació al fòrum, l'estudiantat no s'ha sentit massa part d'un grup, ni ha sentit haver tingut relacions amb els seus companys. Aquest és per tant clarament un altre aspecte a treballar en el futur.
- e) Finalment, tot i que la metodologia utilitzada a l'assignatura (fòrum i blog) ha donat molta feina al professor (ex. llegir setmanalment el blog i el fòrum), la satisfacció del professor ha estat gran pel que fa a la implicació de l'alumnat tant en el fòrum com en el blog, que ha estat molt gran, i ha permès que l'estudiant aprenguéssin no només al final de l'assignatura sinó durant tot el curs. A més realment va suspendre només l'alumnat que va tenir poca implicació al fòrum i al blog (3 alumnes – 10 % del total). En aquest sentit, podria ser bo donar feedback a l'alumnat sobre la seva feina no només al final del curs sinó durant l'assignatura. Una opció podria ser fer una tutoria individual a la meitat del semestre per donar feedback i motivar l'alumnat.

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Annex 1. Rúbrica de participació a les classes virtuals i al fòrum de l'assignatura.

	No satisfactori (0 punts)	Satisfactori (Meitat dels punts)	Excel·lent (Tots els punts)
Assistència i freqüència de la participació, a classe o en el fòrum, en els següents aspectes: <ul style="list-style-type: none"> - Fer preguntes (sobre les lectures, explicacions del professor...) - Respondre a les preguntes o activitats plantejades pel professor o companys - Participar en les activitats de classe - Comentar les lectures proposades pel professor o d'altres lectures - Realitzar resums de lectures o comentaris de vídeos (3 punts)	L'estudiant es perd més del 80 % de les classes o atén a les classes però amb molt poca participació a classe o al fòrum	L'estudiant atén al 80% de les classes i participa de tant en tant a classe o al fòrum	L'estudiant atén al 80% de les classes i participa sovint a classe o al fòrum
Qualitat de la participació Expressa el punt de vista de manera fonamentada amb els conceptes del curs, teories i materials Utilitza exemples i dades rellevants Cita les fonts d'informació (3 punts)	Rarament ve a classe preparat. Aplica informació que no és rellevant o treu conclusions poc clares. No cita les fonts d'informació. Rarament expressa el punt de vista o aquest no inclou els conceptes del curs o d'altres teories o materials	Quasi sempre ve a classe preparat. Aplica informació rellevant o utilitza exemples del món real. Aplica els conceptes rellevants del curs	Ve a classe preparat. Aplica informació rellevant o utilitza exemples del món real. Discuteix les implicacions i conclusions. Cita les fonts d'informació Expressa el punt de vista basant-se en conceptes, teories i materials.
Comunicació (2 punts)	Les seves contribucions rarament connecten amb el coneixement previ i no amplien el coneixement treballat a classe. Les contribucions son confuses. To inapropiat	Les seves contribucions a vegades connecten amb el coneixement previ i amplien el coneixement treballat a classe. Les contribucions sovint son clares i organitzades	Les seves contribucions sempre connecten amb el coneixement previ i amplien el coneixement treballat a classe. Les contribucions, quan les pot preparar, son clares i organitzades To apropiat
Deures (2 punts)	Rarament realitza els deures	Realitza els deures de manera freqüent	Realitza sempre els deures

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Annex 2. Rúbrica de participació a la pàgina web-blog de l'assignatura.

	No satisfactori (0 punts)	Satisfactori (Meitat dels punts)	Excel·lent (Tots els punts)
Freqüència (2 punts)	Rarament escriu al blog o només escriu al final de l'assignatura	Escriu al blog gairebé de manera setmanal	Escriu al blog de manera setmanal
Continguts (2 punts)	La informació que escriu al blog no és substancial, conté parts incorrectes o és irrellevant per l'assignatura	La informació que escriu al blog és factualment correcte però desenvolupa plenament els conceptes tractats	La informació que escriu al blog suposa una contribució substancial i reflexiva al coneixement tractat a classe i n'avança la seva discussió
Claredat (2 punts)	Els escrits no estan organitzats, tenen contingut groller, tenen múltiples errors, són inapropiats, o rarament comenten la idea principal	Els escrits al blog són en general clars, concisos i fàcils de llegir, però a vegades són confusos	Els escrits al blog són clars, concisos i fàcils de llegir. S'explica quina és la idea principal
Referències i suport (2 punts)	Es citen poc les fonts d'informació, o aquestes no són fiables	Es citen algunes fonts d'informació, i aquestes són fiables	Els escrits tenen referències i reflexions o experiències personals que donen suport als comentaris. Les fonts són fiables.
Escrits basats en els companys Aprenentatge dels companys (2 punts)	Els escrits no tenen en compte els posts dels companys o simplement hi mostren acord/desacord	Els estudiants elaboren els escrits dels companys i hi fan comentaris i observacions	Els estudiants analitzen els escrits dels companys i incorporen una discussió del seu significat
Disseny de la pàgina web (0.5 punts extra)	L'estudiant contribueix molt poc al disseny i/o organització de la pàgina web	L'estudiant contribueix moderadament al disseny i/o organització de la pàgina web	L'estudiant contribueix substancialment al disseny i/o organització de la pàgina web

11. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES (segons normativa APA)

Bautista, G., Castejón, E. i Espasa, A. (2012). *Bases normatives, organitzatives i curriculars d'atenció a la diversitat*. Barcelona: Oberta UOC Publishing, SL.

Delgado, J., i Medina, N. (2017). Uso del blog como herramienta para el aprendizaje significativo de la derivada en estudiantes de ingeniería. In *Conference Proceedings UTMACH* (Vol. 1, No. 1).

Farrell, P. (2009). The developing role of school and educational psychologists in supporting children, schools and families. *Papeles del Psicólogo*, 30(1), 74-85.

Ferrer-Esteban, G. (2019). *Multi-tiered interventions and forms of support for meeting educational needs: what works to improve learning and reduce school dropout levels?* Fundació Jaume Bofill, Ivàlua.

Leach, D., i Duffy, M. L. (2009). Supporting students with autism spectrum disorders in inclusive settings. *Intervention in School and Clinic*, 45(1), 31-37.

Marcelo, C., i Perera, V. H. (2007). Comunicación y aprendizaje electrónico: la interacción didáctica en los nuevos espacios virtuales de aprendizaje. *Revista de Educación*, 343, 381-429.

Palacios, S., Amez, A., Arrieta, E., Herrán, E., Medrano, C., i Rodríguez I. (2010). Psicología evolutiva y video documental. Del debate presencial al foro virtual. En J. Garaizar i J.M. Goñi (Eds.), *Nuevos escenarios para el aprendizaje en la Universidad. Propuestas de innovación educativa* (pp.108-118). Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco.

Sánchez-San, M. et al. (2019). Recursos didácticos en Criminología: el blog como herramienta docente en la enseñanza universitaria. En: Roig-Vila, Rosabel (coord.). *Memòries del Programa de Xarxes-13CE de qualitat, innovació i investigació en docència universitària. Convocatòria 2018-19* (pp. 2729-2747). Alacant: Institut de Ciències de

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

l'Educació (ICE) de la Universitat d'Alacant.

Sidera, F. (2020). Speech and language disorders. Apunts no publicats de l'assignatura Alumnes amb trastorns del desenvolupament: intervenció psicoeducativa del Grau de Psicologia de la UdG.

Simion, E. (2014). Augmentative and alternative communication–support for people with severe speech disorders. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 128, 77-81.